

čo bolo uvedené, plyní, že je tu prípad 1. odst. § 35 por. nov. Preto najvyšší súd pokračoval podľa tohoto ustanovenia zákona, zrušil rozsudok odvolacieho súdu a zmätočnú sťažnosť poukázal na toto rozhodnutie.

Čís. 5123.

Pojem »záležitosti vládni« ve smyslu § 101 odst. 2 (§ 153 tr. zák.); náleží sem i hospodářské podnikání státu, pokud je stát k plnění svých úkolů ve veřejném zájmu shledává nutným neb aspoň prospěšným, najmě i pokud jde o železniční provoz na státních drahách neb o provoz jejich autobusů.

Řidič autobusu státních drah je z osob, jež ve smyslu § 101 odst. 2 tr. zák. obstarávají práce vlády a požívá zvýšené ochrany § 153 tr. zák.

Tělesné poškození nestalo se při výkonu nebo pro vykonávání povolání, šlo-li o přímé zneužití vykonávaného povolání, o úkon, který není již kryt pojmem výkonu povolání, nýbrž vybočil z jeho rámce.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1934, Zm I 565/34.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 26. března 1934, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle § 153 tr. zák. a přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle § 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu k opětnému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, dovolávající se důvodů zmatečnosti podle § 281 čís. 5, 9 [zřejmě a)] tr. ř., nelze upříti oprávnění.

Hmotněprávními námitkami, byť i částečně nesprávně s domnělého hlediska zmatku čís. 5, vytýká stížnost napadenému rozsudku: a) že řidič státního autobusu (správně autobusu čsl. státních drah) vůbec není z osob, které ve smyslu § 101 odst. 2 tr. zák. obstarávají práce vlády, tudíž ani nepožívá zvýšenou ochranu podle § 153 tr. zák.; b) že nehledě k tomu v souzeném případě řidič Josef Č. nebyl obžalovaným poraněn při nebo pro vykonávání svého povolání; c) že jednání stěžovatelovo vůbec nemělo v zápětí tělesné poškození Josefa Č-y takového rázu, jak to ustanovení § 153 tr. zák. předpokládá.

Vývodům stížnosti k bodu a), s nimiž se nutno především vypořádati, nelze přisvědčiti. Záležitostmi vládními je rozuměti veškerá zařízení a opatření povahy veřejnoprávní, jimiž jsou upraveny záležitosti dotýkající se buď celku, souhrnu státního občanstva neb aspoň jistých skupin jeho a sledující jeho zájmy, tedy zájmy po výtce veřejné. Náleží sem tudíž i hospodářské podnikání státu, pokud je stát k plnění úkolů v onom veřejném zájmu shledává nutným neb aspoň prospěšným.

Bylo již rozhodnutím čís. 1206 sb. n. s. (viz také rozh. čís. 1688, 4125, 4181 víd. n. s.) zevrubně odůvodněno, že je tomu tak zejména i pokud jde o železniční provoz na státních drahách, neboť jím sleduje stát cíle, spočívající po výtce v zájmu veřejném, jeť přece s dostatek známo, že stát staví a udržuje v provozu i takové tratě železniční, které mu nejen neposkytují žádného výnosu, nýbrž jsou začasté pasivní, takže tu stránka podniku, která mu dodává povahu zařízení obecně prospěšného, vystupuje zvlášť výrazně do popředí. Je-li však obstarávání železničního provozu na státních drahách výkonem vládních záležitostí, není pochybné, že zaměstnanci těchto drah, pokud je podle povahy jejich služebního postavení a jejich funkcí vůbec dlužno pokládati za úředníky, jsou veřejnými úředníky ve smyslu 2. odst. § 101 tr. zák., což stížnost ostatně ani nepopírá.

Leč z uvedených již hledisek vysvítá, že nemůže činiti rozdíl, zda ten který zaměstnanec (úředník) čsl. státních drah působí při provozu železničním samém, nebo při provozu jejich autobusů, když oba druhy dopravních prostředků téhož státního podniku slouží v podstatě stejným veřejným zájmům a oba tyto druhy dopravních prostředků navzájem se doplňují.

Tato veřejnoprávní povaha dopravy provozované motorovými vozidly čsl. státních drah plyne již z toho, že podnik čsl. státních drah právě tak jako podnik čsl. pošty na rozdíl od jiných podnikatelů nepotřebuje k dopravě osob nebo nákladů motorovými vozidly koncese (§ 2 odst. 1 zák. čís. 198/32 sb. z. a n.) a že těmto podnikům naopak přísluší před udělením nějaké koncese k dopravě osob nebo nákladů motorovými vozidly přednostní právo zřizovati pravidelnou dopravu (§ 22 a 26 cit. zákona). Zákon sám zdůrazňuje v § 101 odst. 2 tr. zák., že nezáleží na tom, zda je ten který úředník pod přísahou čili nic. Stejně nerozhoduje, zda je služební poměr trvalý či dočasný (Miřička, trestní právo hmotné, str. 232).

Leč stížnost také naznačuje, že tu již podle činnosti Josefa Č-y jde o zaměstnance bez jakékoli veřejnoprávní povahy, pokud se týče o zaměstnance takového rázu jako u dělníka v soukromých službách. Je sice správné, že by nebylo lze podřaditi pod pojem úředníka ve smyslu § 101 odst. 2 tr. zák., ať jde u čsl. státních drah o provoz železniční či o provoz motorovými vozidly, takového zaměstnance, který by byl pověřen jen činností dělníka, pokud se týče činností záležející jen ve vykonávání nějakého řemesla (rozh. čís. 4047 sb. víd. n. s.), leč o tom nemůže býti v souzeném případě řeči, uváží-li se, v jaké styky s jinými osobami uvádí řidiče autobusu čsl. státních drah — v zásadě stejně jako strojvůdce vlaku — jeho zodpovědnost s hlediska dopravy a její bezpečnosti, již zajisté nelze upříti význam důležitého veřejného zájmu.

Vývody k bodu c) neprovádí stížnost hmotněprávní zmatek čís. 9 a) podle zákona (§ 288 odst. 2 čís. 3 tr. ř.) pokud mluvíc jen o slzení oka pomíjí rozsudkové zjištění, že údery obžalovaného způsobily, že víčka oka Josefa Č-y otekla. Stížnost nedoličuje, že by ani tím nebylo dáno porušení tělesné neporušenosti.

Co se týče bodu b), dovozuje stížnost důvodně, že zvýšená ochrana dotčených úředníků předpokládá, že tu šlo skutečně o výkon jejich povolání. Tento předpoklad není ovšem již vyloučen tím, že se ten který konkrétní výkon povolání odchyluje od pravidel a předpisů proň platících a směrodatných, pročez by bylo pro řešení otázky, zda obžalovaný ublížil Č-ovi při nebo pro vykonávání jeho povolání, bez významu, zda tehdejší jízda odpovídala jízděmu řádu nebo vůbec úředním příkazům po časové stránce. Nemohlo by se však tvrditi, že se tělesné poškození stalo při nebo pro vykonávání povolání, kdyby šlo o přímé zneužití vykonávaného povolání, tedy o úkon, který by již nebyl kryt pojmem výkonu povolání, nýbrž vybočil by z jeho rámce (rozh. č. 1207 sb. n. s.). Po subjektivní stránce stačil by k vyvinění pachatele jeho byť i mylný předpoklad, že tu jde o takové zneužití vykonávaného povolání veřejného úředníka.

Zmateční stížnost poukazuje zřejmě s hlediska zmatku neúplnosti podle čis. 5 § 281 tr. ř. — k výsledkům průvodního řízení, podle nichž svědek Č. postavil státní autobus napříč silnice, znemožňuje tím obžalovanému jízdu. Po této stránce poukazují výpovědi svědků i obžalovaného k tomu, že Č. tak učinil úmyslně, když prý již dříve obžalovanému schválně klikatil cestu, by ho nemohl předejet. Když se nalézací soud po objektivní stránce nezabýval těmito výpověďmi a vůbec otázkou, zda Č. tak učinil a zejména zda tak učinil úmyslně, má to zřejmě svou příčinu v názoru, že tu jde o bezvýznamnou okolnost. To jasně vysvětluje z toho, že nalézací soud, aniž by tomu po subjektivní stránce přiznal právní význam, aspoň předpokládá, že Č. postavil v L. na zastávce autobus tak, že obžalovaný nemohl projeti a obžalovaný se domníval, že Č. tak učinil úmyslně. Podle toho, co předesláno, je však jasno, že toto stanovisko napadeného rozsudku ve své všeobecnosti přičítá se správnému pojetí zákona v otázce, čím je rozuměti vykonávání povolání ve smyslu § 153 tr. zák.

Nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu nelze však v otázce samé rozhodnouti, poněvadž rozsudek neobsahuje o skutečném chování Josefa Č-y ve směru svrchu naznačeném postačující zjištění k řešení otázky, zda obžalovaný ať správně či mylně předpokládal takové jednání Č-ovo, jež by bylo lze označiti nejen za porušení dopravních předpisů, což by ovšem nestačilo k vyloučení pojmu vykonávání povolání, nýbrž by bylo označiti za přímé zneužití povolání ve smyslu hořejších vývodů. Protože zmíněná vada napadeného rozsudku se dotýká stejným způsobem skutkové podstaty jak zločinu § 153 tr. zák. tak přestupku § 312 tr. zák., je rozsudek v celém rozsahu stížen zmatkem § 281 čis. 9 a) tr. ř. Bylo proto zmateční stížnosti, jejímiž ostatními vývody netřeba se zabývat, za předpokladů § 5 zák. čis. 3/78 ř. zák. ihned při neveřejné poradě vyhověti a uznati, jak se stalo.

V novém řízení bude na nalézacím soudu, by také blíže zjistil, jaké bylo chování Č-y před souzeným příběhem, a by podle toho uvažoval, zda tu šlo či nešlo o skutečné neb aspoň obžalovaným předpokládané přímé zneužití vykonávaného povolání, tedy o jednání Č-y, jež by již

vůbec nebylo kryto pojmem výkonu povolání řidiče autobusu. Kdyby nalézací soud po případě dospěl k názoru, že by z uvedených důvodů nebylo lze mluvit o skutečném vykonávání povolání, bylo by mu po případě uvažovati, kterému jinému trestnímu ustanovení by bylo jednání obžalovaného podřaditi.

Čís. 5124.

Měřítka zavinění řidiče auta ve smyslu § 335 tr. zák. při treningu před úředně povoleným automobilovým závodem; subjektivní stránka.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1934, Zm I 832/34.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. ledna 1934, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem a přestupkem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, dovolávající se důvodů zmatečnosti podle § 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., nelze upřítí úspěch.

Z jakých právních úvah dospěl nalézací soud k nálezu odsuzujícímu, uvádějí rozhodovací důvody. Tu je především zdůrazněno, že se obžalovaný neřídil danými předpisy závodními a bezpečnostními. Tento povšechný závěr, z něhož o sobě nebylo by lze poznati, které předpisy má tu nalézací soud na mysli, je snad jen poukazem k následujícím pak úvahám, kde napadený rozsudek především shledává zavinění stěžovatelovo v tom, že si prý řádně předem nevyzkoušel povahu terénu a s ní související reakci vozidla na ni. Vycházeje z této úvahy, pokládá soud zřejmě za nezávažnou obhajobu stěžovatelovu, že příčinu úrazu lze shledati v nerovnosti dlažby a takto nastalém nadhození vozu. Tu však stížnost s hlediska zmatku neúplnosti čís. 5 právem vytýká, že napadený rozsudek pomíjí posudek znalců, pokud poukazuje k tomu, že se nebezpečnost jízdní dráhy prokazuje teprve při treningu, tedy při jízdě, za které přece došlo k souzenému úrazu, nikoli při pouhé prohlídce jízdní dráhy a že tedy v době úrazu nemohla dotčená část jízdní dráhy býti závodníkovi »tak známa«, pokud se týče že je právě úkolem treningu, by se závodníci seznámili dokonale s jízdní dráhou a by si našli měřítka, jakou největší rychlostí mohou bezpečně závodní trať projížděti.

Napadený rozsudek spatřuje dále zavinění obžalovaného v tom, že použil nepřiměřené rychlosti, pokud se týče přecházeje ze stoupajícího terénu do rovného zvýšil rychlost a že na choullostivém terénu, totiž při přejezdu z Malého na Velké náměstí řezal roh. Tu zase vytýká stížnost právem s hlediska zmatku čís. 5, že nalézací soud se nezabýval obsahem výměru okresního úřadu v Hradci Králové ze dne 22. června